

CVETJE

z vertov sv. Frančiška.

Časopis za verno katoliško ljudstvo,
zlasti za ude tretjega reda sv. Frančiška.

S privoljenjem cerkvenih in redovnih oblasti
vrejuje in izdaja

P. Stanislav Škrabec,
mašnik reda manjših bratov sv. Frančiška.

Vsebina 6. zvezka.

Premišljevanje za praznik presv. Rešnega Telesa	161
Tretjeredni nagovori. 6.	164
Bl. Vitalj iz Bastije, puščavnik tretjega reda	170
Duh tretjega reda sv. Frančiška. 5. Tretjerednik in molitev. (Konec)	172
Tretjerednikom — politikom	178
Vaje duhovnega življenja. VI. Pogl. O zatajevanju z ozirom na posamezne strasti	180
Ivanka Sinjska, daljmatinska tretjerednica. V. Nadaljna sporočila o njenem dušnem stanju	184
S Kitajskega. Misijonska poročila iz pisem p. Petra Baptista Turka. IX.	186
Iz ljubljanske moške skupščine 3. reda.	189
Priporočilo v molitev	190
Zahvala za vslišano molitev.	191
Za sirotišnico in kapelo šolskih sester v Mostaru	191
Za kitajski misijon	191
Rimsko-frančiškanski koledar za leto 1909. Mesec junij	192

V GORICI
Narodna Tiskarna
1909.

Izhaja v prostih obrokih. Stane cel tečaj (12 zvezkov): 1 K 50 h.
Naslov za naročila: „Cvetje“ frančiškanski samostan v Gorici.

Ido e Eulalia.

(Dalje*).

Nedoločni člen je v evl. uo, ua, ue, ne kaker poroča Progreso: no, na, ne, kar je morda tudi le tiskovna pomota. Sicer bi po števniku nio (unio), -a, -e res. mögel biti no, na, ne; ali poleg določnega io je dosledno nedoločni uo, in to doslednost moramo v umetnem jeziku zahtevati, ako ga nočemo prepustiti poljubnosti. Pa tudi skerb za lepoglasje zahteva nedoločni člen uo, ua, ue; ne b. namreč z verbaljno končnico -ne in z nominaljno začetnico ne- zoperno kakofonijo delal, prim.: „habene né negótió, vidéne né necessitáté“ in: „habéne ué negótió, vidéné ué necessitáté“.

Iz podobnega vzroka ne bi bil dober določni člen lo, la, le; prim.: „feréle le lége, tollerále le levitáte“ in „feréle ie lége, tollerále ie levitáte“. Sicer pa lo, la, le že zato ne more biti člen, ker je osebni zaimek, in ne je nikavnica in torej tudi ne kaže, da bi naj bil člen.

Jašnost od ene strani, od druge lepoti govorjenja potrebna „euphónia“ in zlasti „eurythmia“ nam je bila namen tudi pri določevanju osebnih zaimkov. V prvem oziru je važno razločevanje spola 1. in 2. osebe, da človek, ki ima opraviti z raznimi ljudmi v temi in v mraku, ve, ali je možki ali ženska, ki govori ž njim; v drugem oziru je treba tako pogosto rabljenim besedicam nekoliko spremenljivosti. Poleg splošne nominaljne sklanje, ki je analitična (s predlogoma di in e), imajo osebni zaimki torej tudi posebno pronominaljno, ki je dvojna, namreč breznaglasna (enklitična) in naglasna. Našemu ocenjevavcu v Progresu se zdi ta reč malo komplicirana; v resnici pa je čisto jašna in lahka. Breznaglasna pronominaljna sklanja ima le dajavnik in toživnik. Dajavnik je posnet po prvem zlogu latinskih oblik mihi, tibi, sibi (ital. in slov. mi, ti, si) s pristavkom spolnega samoglasnika, torej: mio, mia; (mie), tio, tia, (tie), sio, sia, sie in po analogiji teh nadalje: častne oblike nio, nia, vio, via, 3. os. lio, lia, lie, plur. nioi, niai, (niei), vioi, viai, (viei), sioi, siai, siei, lio, liai, liei, dual. nioú, niau itd.

Toživnik je posnet po latinskem me, te, se, se spremembo samoglasnika po spolu: mó, má, (m'é), tó, tá, (t'é), só, sá, sé, ló, lá, lé, plur. nói, nái, (néi), vói, vái, (véi), sói, saí, séi, lóí, láí, léi, dual. nóu, náu itd.

Naglasna pronominaljna sklanja ima razen dajavnika in toživnika tudi imenovavnik in rodivnik. Toživnik se razloči od nenaglašnega

*) V zadnjem nekoliko v naglici zveršenem in prehitro popravljanem koscu tega spisa je nekaj pomot, katerih ena je na prvi pogled očitna, to je namreč na predposlednji strani v 3. versti od spod beseda „Mignonlied“, kjer bi imelo stati „cantilena verne“. Tudi iz pesnice citirani verz, ali prav za prav beseda, ki je zaradi nje citiran, ni pisana, kaker stoji v 2. zv. namreč: „intu-éunia“; vendar samo na sebi „intu-éonia“ ni napačno, ampak celo boljše, ker gre za naslop dejanja, ne za prihodnost; naj bi se torej v 2. zv. tako popravilo. — O tujkah iz novih jezikov sprejetih v evl. bi bilo o priliki kaj več povedati.

CVETJE

z vertov sv. Frančiška.

XXVI. tečaj

V Gorici, 1909.

6. zvezek.

Premišljevanje za praznik presv. Rešnega Telesa.

„Verujem, Gospod! Pomagaj moji neveri!“ (Mk. 9, 23.)

Večni Bog, verujem, da si! Od kod bi bil vesoljni svet, ke bi tebe ne bilo? Ali bi se bil sam naredil? Nič ne more narediti nič. Svet pa je nekaj neizmerno velikega, da mu nobeden človek ne ve kraja in konca.

In ti si naredil, ti si vstvaril svet, o Bog! Koliko veči si torej od njega! Neskončno velik, neskončno mogočen si; svet se ne more meriti s tebo.

In ta naša zemlja, sončni prašek v primeri z vesoljnim svetom, vender, kako velika je! Noben človek je ni še videl vse, nobeden ne pozna vse njene lepote, vseh njenih zakladov.

Ali kaj je ta njena tvarinska velikost, ta njena oblična lepota, to njeno gmotno bogastvo! Prava njena visokost, o Bog, to je tvoja podoba, ki si jo vstvaril na nji, človek, ki more na te misliti, ki more na te verovati, ki more v te upati, ki te more ljubiti, čez vse ljubiti; človek, ki more prepričan biti, da tudi ti, o Bog, nanj misliš, da tudi ti njega, človeka, ljubiš. Kako bi bilo tudi mogoče, da bi mu bil dal, da misli na te, da

veruje v te, da te skuša ljubiti, ke bi ti njega ne ljubil, ke ne bi mislil nanj!?

Če si pa mislil na človeka, o večni Bog; če si se mu res hotel razodeti; če si hotel, da te spozna, koliker je njegovemu človeškemu razumu, njegovi človeški pameti mogoče, kje imam iskati tvoje razodevénje, če ne v svetem pismu? kje imam iskati verhunec tvojega razodevénja, če ne v Gospodu našem Jezusu Kristusu?

Ali je mogoče, da bi bil ti, večna resnica, vsegavedni Bog, pripustil, da bi se človeštvo, ki si ga vstvaril in tako visoko povzdignil, tako bogato obdaril, da bi se to človeštvo v tako nad vse imenitni reči skozi toliko stoletji žalostno motilo? — Ne, o Bog, to ni mogoče! Tako ti svoje najvišje stvari na zemlji nisi mogel zapustiti. Prepričan torej smem in moram biti, da si govoril nekedar našim očetom na mnogih mestih in na mnoge načine po prerokih; nazadnje pa si govoril po svojem Sinu Jezusu Kristusu, ki so ga preroki dolgo prej napovedovali in ga je človeštvo, ko se je približal čas njegovega prihoda, željno pričakovalo. —

„Verujem, Gospod! Pomagaj moji neveri!“

Gospod Jezus Kristus, jaz verujem vse, kar si ti učil, kar so tvoji aposteljni oznanjevali, kar tvoja sveta katoliška cerkev verovati zapoveduje; verujem tudi, terdno verujem, da si pričujoč ko Bog in človek, z dušo in telesom, s kervjo in z mesom, pod podobama posvečenega kruha in vina pri vsaki sv. maši ter se pod tema podobama resnično daješ uživati v hrano našim dušam, kaker si obljubil.

Ali saj veš, o Gospod, kaka se je zdela ta tvoja obljuba že tvojim prvim učencem. „Terdo je to govorjenje“, so rekli mnogi, „kedo je more poslušati?“ (Jan. 6, 60.) In od tedaj jih je dosti odišlo nazaj in niso več hodili za tebo.

In dandanašnji? O Gospod, dobro veš, kaj se godi v naši solzni dolini, kako te mnogi zapuščajo prav tudi zaradi tiste in drugih tvojih besed, celo taki, ki so bili višji mej tvojimi služabniki, ki so imeli učiti in k tebi voditi ljudstvo ko dobri pastirji! — Ali naj kličemo ogenj z nebes, da jih sežge, kaker bi ga bila rada Jakob in Janez na samarijsko mesto, ki te ni maralo sprejeti, ko si šel v Jeruzalem? Ali ti si jima odgovoril: „Ne vesta, kakšnega duha sta. Sin človekov ni prišel duš pogubljat, temuč rešit“ (Luk. 9, 56).

Proslm te torej, vsmiljeni Jezus, vsmili se vseh, ki so zgrešili pravo pot, pa ne iščejo zmote, ampak resnico. Ti si sam rekel, o Jezus, da imaš „še druge ovce, ki niso iz tega oseka; tudi tiste, si dejal, „moram pripeljati in slišale bodo moj glas in bo ena čreda in en pastir“ (Jan. 10, 16). —

Vender jih mnogo v šumu in hrupu, ki jih gluši od vseh strani, ne sliši tvojega glasu, o Jezus! Drugi ga slišijo, pa se jim vzdigujejo, kaker gore, pomiselki in težave, ki jim ne dajo videti, ne priznati resnice. In tako ni upanja, da se človeštvo kedaj samo rado zbere v eni in edini veri, ki si jo ti prinesel iz nebes, v eni in edini cerkvi, ki si jo ti vstanovil na zemlji.

Ali kar ljudem ni, to je mogoče tebi, o Večni, — mogoče in lahko! Zato vstani, Gospod, in pomagaj nam in reši nas, za svojega imena voljo! Pošlji svojega duha in vstvarjeni bodo — tvoji zvesti — in prenovil boš obličje zemlje! —

Ti si rekel, o Jezus: „In jaz, če bom povzdignjen sè zemlje, bom vse potegnil k sebi“ (Jan. 12, 32). — Povzdignjen si bil sè zemlje; na križ pribit si vmerl za vse človeštvo. Potegni torej k sebi vse!

Potegni k sebi kristijane ločence in krivoverce, ki niso sami krivi svoje zmote; potegni k sebi svoje nekedaj izvoljeno ljudstvo, ki te je zaverglo v svojem zaslepljenju; potegni k sebi vse narode, ki niso še slišali veselega oznanila, dasiravno si velel svojim poslancem tudi k njim! Potegni torej k sebi vse! — Ali kako? Z novim vsepresežnim, vsem očitnim čudom? — O, kako — to ti sam najboljše veš! Kaker koli, samo potegni jih k sebi, stisni jih na svoje serce, posadi jih k svoji mizi, da se bomo vsi skupaj gostili s tebo, jedli tvoje meso in pili tvojo kri in imeli večno življenje po tvoji obljubi (Jan. 6, 55).

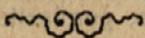
Verujem, Gospod! Oj pomagaj, pomagaj moji neveri!

D o s t a v e k.

S praznovanjem presvetega Rešnega Telesa je združila katoliška Cerkev tudi praznik presvetega Serca zveličarjevega, ki se obhaja v petek po osmini presv. Rešnega Telesa. In po vsi pravici. Kaker častimo v presv. Rešnem Telesu pod podoba kruha prav tisto presv. Telo, ki ga je imel zveličar ko človek na zemlji in ga ima zdaj poveličano v nebesih, tako je tudi pravo telesno Serce zveličarjevo, ki ga častimo ko sedež in

znamenje njegove božje in človeške ljubezni, v resnici pričujoče tudi pod podobo kruha (in vina) v presv. Rešnem Telesu na naših altarjih. Če naši bravci začno svojo pobožnost k presv. Rešnemu Telesu na dan pred njega velikim praznikom (vigilijo) in jo nadaljujejo skozi osmino, je to lahko ob enem devetdnevnicca v pripravo na praznik presv. Serca Jezusovega, kar bodi vsem lepo priporočeno.

P. A. G.

Tretjeredni nagovori.

P. K. Z.

6.

Derži se pa pravičnosti . . .

2. Tim. 2, 22.

Denes, predragi v Kristusa, imamo govoriti, kaker že naprej veste, o pravičnosti, Kako imenitna in potrebna je ta čednost, vidimo lahko iz tega, ker se po nji kerščanska popolnost ali svetost sploh imenuje kerščanska pravičnost. Že v stari zavezi se bogaboječi ljudje imenujejo pravični, tako Abelj, Noe, stari Tobija; v evangeliju, kaker veste, se tako imenuje sv. Jožef, stari Simon v tempeljnu, Kristus sam. Sploh vsi pobožni in sveti ljudje se v svetem pismu navadno tako imenujejo. Zato uči katekizem, da je šel Jezus po svoji smerti pred pekel, da oznani dušam pravičnih njih odrešenje.

Iz tega je jasno, da ima beseda pravičnost dva pomena, širji pomen in ožji ali pravi pomen. V širjem pomenu obsega vse čednosti, vse, kar je Bogu prav in prijetno v človeškem življenju skupaj. O pravičnosti v tem pomenu nimam namena tu nadalje govoriti, ker bi bilo dosti preveč za enkrat. Govoriti imam o pravičnosti v ožjem ali pravem pomenu, to je o pravičnosti ko posebni čednosti, drugi, kaker rečeno, izmej poglavitnih dejanskih čednosti. V tem pomenu imenujemo pravičnost čednost tistega človeka, ki vsakemu da in vsakemu pusti, kar ima kedo pravico od njega dobiti in kar ima pravico imeti, in vsakemu stori, kar mu ima storiti; nikomer pa ne, kar mu nima pravice delati. To je torej čednost pravega držanja človeka do človeka, tako v zasebnosti, kaker v združenju.

V resnici imenitna in potrebna čednost! Kjer je ta čednost mej ljudmi, tam je mir in ljubezen; kjer je ni, tam je vojska in sovraštvo. Kjer je ta čednost mej ljudmi, tam je zadovoljnost, tam je sreča, tam je veselje; kjer je ni, tam je jeza, tam je žalost, tam je pekel na zemlji. Kjer je ta čednost mej ljudmi, kaj ne, dragi bratje in sestre, tam bi tudi vi radi bili!

Ali kje pa je tista blažena dežela in kako priti tja? Kje? Oj, predragi, ne iščite je po svetu. Naredite si jo doma, naredite si jo najprej mej sabo, in potem pomagajte po svoji moči, z besedo in dejanjem, da se naredi tudi mej vašimi sosedi, bližnjimi in daljnimi, da se naredi po vsej naši ožji in širji in najširji zemeljski domovini. In učite se pravičnosti tudi spet od ljubega Jezusa in njegove svete matere, ogledala pravičnosti, kaker jo imenuje katoliška cerkev v lavretanskih litanijah, učite se je tudi spet od našega blagega očeta sv. Frančiška.

I.

Vsaki človek ima ko človek svoje pravice berž ko je spočet, pravico do življenja, pravico do zdravja, pravico do vsega, kar je k temu potrebno. In tisti, ki so mu dali življenje, imajo dolžnost po teh njegovih pravicah se ravnati. Če se ne, mu storijo krivico, preden je rojen. Otrok tiste krivice tedaj še ne čuti, ali se je vsaj ne zaveda; čuti jo in zaveda se je pa pozneje, če pride na svet in odraste, tolikanj huje, s tolikanj večo britkostjo. Kaj več o tem z vami govoriti, morda ne bi bilo na svojem mestu. Glejmo torej le, kako sta sv. Jožef in Marija skerbela za življenje svojega otroka, ljubega Jezusa.

Angelj se je prikazal Jožefu v spanju ter mu je rekel: „Vstani in vzemi dete in mater njegovo in beži v Egipt in bodi tam, dokler ti porečem; namerja namreč Herod iskati dete, da bi ga pogubil“. — On pa je vstal in vzel dete in mater njegovo po noči in odešel je v Egipt, in tam je bil do konca Herodovega. Ko je pa Herod vmerl, se je angelj Gospodov prikazal v spanju Jožefu v Egiptu ter je rekel: „Vstani in vzemi dete in mater njegovo in pojdi v izraeljsko deželo; vmerli so namreč, kateri so detétu po življenju stregli“. . . in opomnjen v spanju je šel v galilejske kraje ter je prišel in prebival v mestu, ki se imenuje Nazaret. (Mat. 2.)

Seveda je bila dolžnost Jožefova in Marijina za Jezusovo življenje skrbeti sè vso skrbjo. Ali pomislimo, s kolikimi težavami je bil sklenjen beg v daljnjo egiptovsko deželo; in vendar sta se Jožef in Marija na pot odpravila še tisto noč. Pustila sta vse in bežala v Egipt in tam sta ostala do smerti Herodove. In še potlej nista šla več v Betlehem, kjer si je bil po vsi priliki Jožef kupil ali postavil hišo; temuč v Nazaret sta se vmeknila, kjer je bilo za Jezusa varniše ko v Betlehemu, ki je tako blizu Jeruzalema, kjer je tedaj gospodoval Herodov sin Arhelaj.

Tako sta torej Jožef in Marija vestno dopolnjevala svoje dolžnosti glede življenja Jezusovega. Nasproti pa je tudi Jezus ko človeški otrok imel svoje dolžnosti do njiju in zvesto jih je dopolnjeval; „podložen jima je bil“, pravi sv. evangelij (Luk. 2, 51); storil je, kar sta mu velela, ali prav za prav jima ni bilo treba veleti ničesar, ker je sam videl in vedel, kaj je treba, in storil, kar sta želela ali želeti mogla.

In kaj je bilo navadno to? Nizko, preprosto mizarsko ali tesarsko delo. O kristijani, kolik zgled za nas! Sv. Jožef je delal, Marija je delala, Jezus Kristus sam je delal, nizko, zaničevano delo je delal. Pozneje so se ljudje čudili njegovim čudežem ter zaničljivo spraševali: „Ali ni to tesarjev sin? (Mat. 13. 55) ali naravnost: „Ali ni to tesar, Marijin sin?“ (Mark. 6, 3). — Je, je, tesarjev sin je, tesar je! In on je Bog! Tako je Bog povzdignil in počastil delo, tako nizko, preprosto delo! Zato se tudi veliki apostelj sv. Pavel ni sramoval svojega ročnega dela in zato je naravnost učil, „če kedo noče delati, naj tudi ne je“. (2. Tes. 3, 10).

II.

Ne bom vam nadalje dokazoval, dragi bratje in sestre, kako sta bila Jezus in Marija pravična v dopolnjevanju drugih postavnih dolžnosti, dasiravno postava njiju prav za prav ni vezala. Ostanimo za zdaj pri dolžnosti dela in glejmo, kakih misli je bil v tej reči naš sveti oče Frančišek. Ali veste, kaj pravi v svoji oporoki? „In jaz“, pravi, „sem sè svojimi rokami delal in hočem delati, in vsi drugi bratje terdno hočem, da naj delajo kako pošteno delo, in kateri ne znajo, naj se učijo, ne zaradi poželenja, da bi prejeli plačilo dela, temuč zaradi do-

brega zgleda, in da odpodijo lenobo“. — In v prvem vodilu je pisal, da naj bratje opravljajo tisto ročno delo, katero znajo, če ni nasproti njih dušnemu zveličanju in se more pošteno opravljati, in da smejo imeti orodje, ki je njih delu potrebno. In za svoje delo smejo sprejemati vse potrebno razen denarja. Keder je treba, naj gredo pa po miloščino, kaker drugi vbožci, in naj se tega ne sramujejo, ampak spominjajo se naj, da je naš Gospod Jezus Kristus tudi o miloščini živel in blažena Devica in njegovi učenci. Nekega brata pa, ki ni hotel delati in vbogaime prositi tudi ne, je imenoval Frančišek brata Muho in zapodil ga je iz reda. Ni hotel torej sv. Frančišek, da bi njegovi bratje brez dela živeli, da bi, na priliko, le molili; hotel je, da naj delajo, in delajo zvesto in pobožno. Tudi ni hotel, da bi delali kar zastonj, ampak da sprejmejo od plačila za delo, kar je njim in drugim bratom za telo potrebno; le keder bi se jim ne dalo plačilo, naj se zatečejo k mizi Gospodovi ter prosijo vbogaime od vrat do vrat. Terjati zasluženo plačilo nimajo pravice, ker so se v red vstopivši vsaki lastnini odpovedali po evangelijskem svetu, ki ga je dal Jezus bogatemu mladeniču, ko mu je rekel: „Če hočeš doveršen biti, pojdi, prodaj, kar imaš, in daj vbozim, in boš imel zaklad v nebesih, in pridi, hodi za memoj!“ (Mat. 19, 21.)

Pa morda boste mislili sami pri sebi, zakaj je neki sv. Frančišek dovolil sprejemati za plačilo dela vse potrebno, le denarja ne? Ob kratkem bi se dalo odgovoriti, ker denar tedaj ni bil potreben za življenje. Ljudstvo je živelo od tega, kar si je pridelalo in priredilo; gosposki je pa desetino dajalo in tlako delalo — to so bili davki. V takih okoliščinah so se mogli tudi redovniki preživeti brez denarja.

Če pravi sv. Frančišek, da smejo sprejemati za plačilo dela le za telo potrebne reči, ne pa, kar bi jim bilo za duhovne potrebe, moramo pomisliti, da se tedaj knjige — (časopisov ni bilo) — še niso tiskale — (tiskarstvo še ni bilo iznajdeno) — temuč le pisale in sicer večinoma v samostanih. Knjige, ki so jih potrebovali bratje, ki so bili duhovniki, so si morali torej sami pisati. Zato sv. Frančišek tudi za knjige ni dovolil denarja sprejemati. V prvem vodilu je dovolil denar sprejeti le v očitni potrebi bolnih bratov; v drugem sedaj veljavnem je tudi to izključeno. Naročil pa je, da naj predstojniki za po-

trebe bolnikov in oblačilo drugih bratov po duhovnih prijateljih sè vso pridnostjo skerbijo.

Kedo so ti duhovni prijатели? Največi duhovni prijатели reda sv. Frančiška so bili od prvega začetka in so še zdaj rimski papeži. Oni so vedno skerbeli in skerbe tudi zdaj za bolne in za zdrave brate. V njih imenu smejo namreč za to postavljeni ljudje sprejemati tudi denar, bodisi ko plačilo, ali ko miloščino, da se ž njim poskerbi za bratov potrebe primerno okoliščinam in razmeram sedanjih časov in raznih krajev in delov sveta.

Ali to le mimogrede. Zdaj glejmo, kar je za vas potrebniše vedeti, kaj je naš sv. oče posebej za tretjerednike določil ali predpisal glede pravičnosti. To moramo iskati seveda v starem vodilu, ki je zdaj sicer nadomeščeno z novim papeža Leona XIII., pa v takih rečeh v bistvu ni zgubilo veljave. Tam je v tem oziru zapovedano najprej tistim, ki imajo oblast brate in sestre sprejemati v red, naj jih opomnijo najprej na dolžnost poverniti, kar imajo ljudskega ali tujega in oni naj poravnajo svoje dolgove ali v denarju ali naj dajo kaj v zastavo. V novem vodilu je to sicer izpuščeno, ali s tem ni odpravljeno, ker je očitno samo ob sebi, da se ne morejo sprejemati v red taki ljudje, ki imajo dolgove, ki se ne ve, ali jih bodo mogli kedaj poplačati, še menj pa tisti, ki so si po krivici prilastili kaj tujega, dokler ne povernejo.

Tudi ženske, ki so omožene, se ne morejo sprejemati v red brez vednosti in dovoljenja njih mož. Ta prepoved je ostala tudi v novem vodilu, kaker veste; vendar s tem dostavkom, da bi se smelo v posebnih primerih po nasvetu spovednikovem drugači ravnati. Ker je namreč dolžnost molitve in posta tretjega reda v novem vodilu tolikanj polajšana, ni več zadosti vzroka, da bi se pametni možje mogli resno vpirati, če žele njih žene vstopiti v tretji red.

Toliko o pravičnosti pri vstopu. Glejmo nadalje nekatere dotične določbe glede življenja v redu. Sv. Frančišek je prepovedal vsem udom svojega III. reda plese, gledališke igre in nepoštene pojedine. Nato je dostavil: „Glumačem naj ničesar ne dajejo in svoji družini naj prepovedo kaj podariti jim“. — Glumači ali gledališki igravci to so bili tedaj ljudje, ki so si z neslanimi in dostikrat nespodobnimi šalami in burkami svoj

kruh iskali. Sv. Frančišku se to ni zdelo pošteno delo. In po pravici. Človek naj si služi svoj kruh s takim delom, ki bližnjemu v resnici kaj koristi. Dandanašnji se igrajo semterja tudi poštene in spodbudne, torej koristne gledališke igre. Take bi smeli videti tudi tretjeredniki, samo da ne bi s tem zanemarili kakih dolžnosti in da si ne bi kratili nočnega počitka, ki je potreben, da si ohranijo telesne in tudi dušne moči. — V očitna mestna gledališča hoditi bi se pa ne vjemalo z vodilom III. reda; tam so igre prav navadno malopridne in več ali menj pregrešne.

Jako važno je nadalje, kar je določil sv. Frančišek glede oporoke. Po starem vodilu naj jo naredo vsi, ki imajo pravico, v treh mesecih po vstopu v III. red; v novem vodilu je rečeno, da naj jo naredo za časa, to je o pravem času. Pravi čas pa je berž ko ima človek kaj svojega, kar mora komu zapustiti, ko vmerje. Pri tem je treba skerbeti, to se zna, da se naredi oporoaka res pravično, pravično pred ljudmi in pravično pred Bogom.

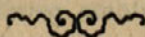
Posebnega spomina vredno je naposled, kar se bere v najstarišem rokopisu vodila III. reda *) glede orožja. Besede so te: „Morilnega orožja zoper koger koli naj ne sprejmejo ali ne nosijo seboj“. S tem je očitno izključena tudi vojaška služba. In res so imeli tretjeredniki tedaj od apostoljskega sedeža pravico, da jih h tej službi nihče ni smel siliti ali za oproščenje od njih kako nadomestilo v denarju zahtevati. — Dandanašnji bi vtegnil kedo misliti, da je bila ta pravica krivica drugim, ki je niso imeli in so morali torej na vojsko mej tem ko so tretjeredniki lepo v miru doma ostali, in krivica tudi državi, ki ji je bila tako vojaška moč morda znatno zmanjšana. Na videz je to res, ali le na videz. Tretji red je bil po tedanjih italijanskih državicah, ki so se vojskovale mej seboj, pač precej enakomerno razširjen; če je bilo zastran njega v eni menj vojakov, jih je bilo menj tudi v drugi, in tisti, ki so bili, niso imeli zavoljo tretjerednikov nič več terpeti. Sploh je bilo pa za prebivavstvo na obeh straneh le dobiček, da je bilo menj

*) Regula antiqua Fratrum et Sororum de Penitentia seu Tertii Ordinis Sancti Francisci nunc primum edidit Paul Sabatier. Paris, Fischbacher 1901. pag. 13. 22. V opazki na str. 22 in 23 je navedena bila papeža Inocencija IV. od 21. avgusta 1251, ki krepko brani to pravico III. reda.

pobijanja. Sv. Frančišek torej nikomer ni storil krivice sè svojo prepovedjo, pač pa veliko dobroto.

Ali časi se spreminjajo in ž njimi navade in potrebe. Kar je bilo ob Frančiškovem času tem potrebam primerno, to je kakih 60 let pozneje morda že menj vztrezalo. V resnici je papež Nikolaj IV. ko je 19. velikega serpana 1289 z apostoljsko vstanovo „Na gori“ (Supra Montem) vodilo III. reda poterdil, Frančiškovo prepoved jako omejil, skoraj bi se lahko reklo odpravil. Na mesto prej navedenih besed sv. Frančiška je postavil namreč te: „Napadnega orožja naj bratje ne nosijo seboj, razen za brambo rimske cerkve, kerščanske vere ali tudi svoje dežele, ali pa po dovoljenju redovnih predstojnikov“. — Seveda je imel papež vso pravico spremeniti v vodilu, kar se mu ni za tedaj več primerno zdelo, in nadalje se torej tretjeredniki niso mogli več braniti vojaščine v pravični vojski za svojo domovino, kaker se je dandanašnji ne morejo in ne smejo.

Kar se po pravici zahteva in pričakuje od drugih ljudi, to se po tem takem vse po pravici zahteva in še z večo pravico pričakuje tudi od vas, ki ste v III. redu. „Dajte“ torej, kaker veli naš Gospod Jezus Kristus (Mat. 22, 21), „Bogu, kar je Božjega, in cesarju, kar je cesarjevega“, in kaker piše sv. apostelj Pavel (Rim. 13, 7. 8): „Dajte vsakemu, kar mu gre, komer davek, davek, komer dac, dac, komer strah, strah, komer čast, čast. Nikomer ne bodite nič dolžni, razen tega, da se ljubite mej seboj“. Amen.

Bl. Vitalj iz Bastije,

puščavnik tretjega reda*).

Vitalj je bil sin plemenitih in bogaboječih starišev, ki so imeli svoje posestvo v spoletski dolini na Laškem. Pobožno vzgojen je kazal že ko deček nenavadno razumnost in strah božji. Kmalu je spoznal, kako minljivo je bogastvo, telesna

*) L' Aureola serafica, tom. 2.

Winkes, Seraphischer Tugendspiegel.

P. Pie'ro Antonio di Venezia, Legendario franciscano tom. 6.

lepota in druge časne dobrote, kako zvijačen in goljuživ je svet. Ko je videl polno slabih zgledov in skušnjav, je večkrat vzdihnil se sv. Antonom opatom: „Gospod, kedo se more izogniti toliko zanjkam?“

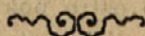
Ko je podedoval posestvo po svojih stariših, je po zgledu prav tistega sv. Antona vse, kar je imel, prodal in denar vbozim razdelil. Nato je šel na samotni kraj, eno miljo od mesta Asiza, kjer je v spokorni obleki tretjega reda sv. Frančiška molil, premišljeval in ostro pokoril svoje telo, s tem, da je malo spal in le na golih tleh, ostro se postil in zmirom bos hodil. Njegova vsakdanja hrana je bilo nekoliko sočivja, in pil je le vodo.

Dasiravno je tako spokorno živel, vendar ni bil brez skušnjav; pa z gorečo molitvijo je vsako premagal. Sveto je vmerl 31. maja 1491; pokopali so ga v kapeli Matere božje, zraven ketere je prebival.

Ker je Bog mnogo čudežev storil na njegovo priprošnjo, ko je še živel, in tudi po njegovi smerti, je dal asiški škof leta 1599 njegovo truplo prenesti v svojo škofijsko cerkev. V asiški škofiji obhajajo njegov spomin ko praznik drugega razreda. Nekateri ga prištevajo ne samo mej zveličane, temuč ga kar naravnost svetnika imenujejo. —

V prvem redu sv. Frančiška je predpisano, da imajo novinci sveto vodilo glasno in očitno na pamet povedati in s tem pokazati, da vedo, kaj bodo Bogu obljubili, ko bodo delali svete redovne obljube. Tudi je zapovedano, da se ima v vsakem samostanu vsaki petek mej obedom vodilo glasno prebrati, da ga samostanska družina ne pozabi. Nekaj podobnega priporočamo tudi udom tretjega reda. Naj svoje vodilo, da bodo vedeli, kaj jim nalaga, večkrat na leto preberejo in dobro prevdarijo, kaj imajo opraviti vsaki dan, vsaki teden, vsaki mesec in vsako leto; česa se morajo ogibati, da se bodo bolj gotovo in bolj lahko zveličali, kaker drugi verni, ki niso v tretjem redu. So tretjeredniki, ki ne vedo, koliko očenašev imajo moliti vsaki dan za redovno molitev, ne vedo koliko redovnih postov imajo na leto; ki ne vedo, kedaj imajo vesoljno odvezo in kedaj imajo popolnoma odpustek. In zakaj ne vedo? Navadna vzroka sta, ker ne prebirajo vodila in mesečnih shodov ne obiskujejo. To je vzrok, da je mnogo udov (tretjega reda)

zaspanih in nemarnih. Bogoljubni bravec, da ne bodeš tudi ti nemaren in zaspan tretjerednik, pridno obiskuj mesečne shode; preberi večkrat svoje vodilo ter ga resno premišluj. Ako boš tako delal, boš vedel, kaj ti prepoveduje in kaj ti nalaga in samo tako te bo vodilo peljalo po pravi poti v zveličanje. Tako so delali sv. Vitalj in drugi svetniki in zveličani tretjega reda; ravnaj se po njih, ako želiš po smerti k njim priti.

Duh tretjega reda sv. Frančiška.

Dr. P. G. R.

5. Tretjerednik in molitev.

(Konec.)

Poleg prave redovne molitve predpisuje sedanje vodilo bratom in sestram tretjega reda molitev pred jedjo in po jedi (II. pogl. § 3.) in molitev za vmerle brate in sestre (§ 14).

Kaj naj molijo pred jedjo in po jedi, to je prepuščeno navadi, ki je po kerščanskih družinah različna.

Glede mertvih je določeno, naj se bratje in sestre, ki so v tistem kraju, zbero k pogrebu in skupno molijo tretji del navadnega rožnega venca, kar se zgodi najprimerniše po poti, ko gredo za pogrebom. Več po vodilu ni naloženo.

V obredniku pa so določene posebne molitve za mesečne zборе (pred zborom in po zboru), za sprejem in obljubo; v popolnem tudi molitve ob posebnem posvetovanju odbornikov, o volitvah, o vizitaciji in o vstanovitvi nove skupščine.

Vse to so priložnostne redovne molitve, ki se ne opravljajo sicer, kaker vsagdanjih 12 očenašev itd., v imenu vesoljne cerkve, pač pa imajo to posebno prednost, da se opravljajo skupno, mejtem ko redovne očenaše navadno le vsak sam za se natihoma izmoli.

Da ima skupna molitev pred Bogom posebno vrednost, to vemo zaterdno iz znanih besed Kristusa samega (Mat. 18. 19. 20). Sicer je rekel Jezus res tudi to: „Ko molite, ne bodite kaker hinavci, ki radi v shodnicah in na vogleh mestnih ter-

gov stoje molijo“ (Mat. 6, 5) in naročil je svojim učencem, naj gre vsak v svojo izbo in zapre vrata in svojega očeta na skrivnem moli. Vender ni učil moliti: „Oče moj“, temuč „Oče naš“, ne: „daj mi denes moj vsakdanji kruh, in odpusti mi moje dolge, kaker tudi ja z odpuščam svojim dolžnikom, in ne vvedi me v skušnjavo, temuč reši me hudega“ — ne tako, temuč: „daj nam denes naš vsakdanji kruh, in odpusti nam naše dolge, kaker tudi mi odpuščamo našim dolžnikom, in ne vvedi nas v skušnjavo, temuč reši nas hudega“.

Pač more tudi posamezni tako moliti, vender so besede zlasti skupni molitvi primerne, in gotovo so ravnali prvi kristijani po misli in nauku svojega božjega učenika, ko so se po njegovem vnebohodu zbirali h skupni molitvi v obednici zadnje večerje in v templju (Act. 1, 14; 2, 46; 3, 1; 4, 24—31; 12, 5).

In tako se je godilo v cerkvi Kristusovi tudi nadalje skozi vsa stoletja. Sv. Vincencij Fererij, veliki pridigar pokore v 14. in 15. stoletju, pravi nekje: „Mi se zbiramo, da se mej seboj k pobožnosti vnemamo. Skupna molitev ima več moči, več zaslužnja, ter je tudi dopadljiviša Bogu, zakaj napake enega poravna gorečnost in zbranost družih“. — Seveda pa ne bi prav delal, kedor bi se zato, ker napake enega poravna gorečnost družih, pri skupni molitvi vdajal lenobi in razmišljenosti, kaker bi bilo zadosti, da le besede izgovarja, bodisi kaker že koli. Otacih molivcih bi po pravici rekel Bog po preroku Izaiju (29, 13): „To ljudstvo me časti z ustnicami, njih serce je pa daleč od mene“ (Mat. 15, 8).

Vsaka molitev mora iz serca priti, da je res molitev. „Bog je duh, in kateri ga molijo, ga morajo v duhu in v resnici moliti“, kaker je učil Jezus Samaritanko (Jan. 4, 24).

Ker pa človek ni, kaker Bog, zgolj duh, je prav, da tudi sè svojim telesom Boga časti; z jezikom in ustnicami in drugimi udi, ki so k izrekovanju molitve potrebni, z rokami, ki jih sklene k molitvi, z nogami, ki jih vpogne h klečanju, sploh z deržanjem telesa, kakeršno je primerno človeku, ki moli. Spodobno in dostojno, pa brez pretiravanja in pačenja!

Kaker v drugih rečeh, tako naj bi bili tudi v tem tretjeredniki v dober zgled vsem drugim kristijanom. Zlasti ko na glas molijo, bodisi doma v družini, bodisi v cerkvi pri zborih, ali tudi pri splošni službi božji, ne moliti prenašlo, ne izpuščati

ali požirati zlogov ali celih besed, kaker se pogostoma godi! In tisti, ki tako delajo, sami ne vedo za to, ker nič ne pazijo na svoj jezik. Tako se naredi iz češčenja ali smešnost ali celo kaj, kar je veri ravno nasprotno, kaker se n. pr. namestu: „V spočetju tvojem, Devica, si neomadežana ostala (immaculata permansisti)“ vtegne slišati: „s' omadežana vstala (maculata permansisti)“.

Napaka je, če, kedor „naprej“ moli, ne čaka, da bi končali tisti, ki mu odgovarjajo; ravno tako, če oni začenjajo, preden je on izgovoril. Jako moti tudi, če kateri posamezen preHITEVA, kaker bi moral on povsod prvi biti. Napaka je nadalje, če kedo neketere, zlasti perve ali poslednje zloge nezumno zateguje, ali sploh vse celo prepočasi govori. Ne poditi molitve, ko bi se gdo ve kam mudilo, prav tako ne vleči leno in zaspano, kaker bi se človeku nič ne ljubilo! Nespametno je tudi s previsokim glasom se siliti, nemarno pregloboko ga spuščati, zoperno, ako tisti, ki „naprej“ moli, skozi nos besede izgovarja, ali, če se loti peti, kedor ne zna in nima glasu za to.

Očitna skupna molitev, ali govorjena ali tudi peta, bodi torej v vsakem oziru dostojna; tako bo spodbudna in prikupljiva za ljudi in gotovo tudi Bogu ko taka ljuba in prijetna.

Da bo pa mogla taka biti, se je treba enako varovati tiste napake, ki jo je grajal Jezus, ko je dejal: „Ko molite, ne govorite dosti, kaker ajdje; mislijo namreč, da bodo yslišani v svojem mnogobesedju. Nikar jim torej ne bodite podobni; saj vaš oče ve, česa vam je treba, preden ga prosite“. (Mat. 6, 7. 8).

Te božje besede se navadno preveč pozabljajo. Kaj je treba n. pr. v neki večerni molitvi besed: „Vsegamogočni, večni Bog, dan se je nagnil, noč se je približala“? — In koliko drugega, ravno tako praznega in nepotrebnege bi se vtegnilo najti v mnogih v knjižicah natisnjenih molitvah! Celo najboljših in najlepših molitev ni prav premnogokrat ponavljati, ker se vsled takega ponavljanja naposled le brezmišelnost berbrajo. Tudi v cerkvi premnogo „prošenj“ za posamezne skoraj da ne pospešuje pobožnosti; en očenaš res pobožno in spodobno izmoljen bi vtegnil pred Bogom več vreden biti ko sto prenažno naropotanih. To gre misliti tudi o premnogih „libera“ za duše v vicah. Lepo je, da kerščansko ljudstvo v svoje dobre namene tudi miloščino daje, „ker miloščina reši smrti in ona je, ki očiščuje grehov in stori, da se najde vsmiljenje

in večno življenje" (Tob. 12, 9). Ali tisti šteti očenaši nekako preveč spominjajo na mnogobesedje ajdovskih ljudi, ki je rekel Kristus, da naj jim njegovi učenci ne bodo podobni; vrednost in zasluženje miloščine bo pač večje, ako se za njo ne zahteva sebično poseben očenaš ali „libera“, temuč le vdeležba, pri skupni, vsem namenjeni molitvi, ki naj ne bo premnogobesedna, da bo Bogu ljuba.

Seveda je ponavljanje v molitvi do neke meje opravičeno in potrebno. Kristus sam je na Oljiski gori svojo prošnjo do nebeškega Očeta skoraj s tistimi besedami trikrat ponovil (Mat. 26, 39. 42. 44). In sv. Frančišek je tudi naložil svojim neučnim bratom in sestram 1. in 2. reda določeno število očenašev za vsako cerkveno molitevno uro, skupaj 76 na dan.

Ali sv. Frančišek pač ni mislil, da naj bi se molilo tisto število očenašev kar zaporedoma in nepretergoma, temuč 24 za jutranjice ali ponočnice, ki so se opravljale, tedaj v cerkvah zarano, ko je bila še noč, 5 za hvaljnice, ki so se opravljale, ko se je začelo daniti (Ecce jam noctis tenuatur umbra, Lux et aurora rutilans coruscat), 7 za prvo uro po sončnem vshodu (Jam lucis orto sidere), 7 za tretjo, ki je bila v sredi mej sončnim vshodom in poldnem, 7 za šesto, ki je bila zadnja pred poldnem, 7 za deveto, ki je bila v sredi mej poldnem in sončnim zahodom, 12 za večernice, to je čas ob sončnem zahodu (Jam sol recedit igneus), 7 naposled v mraku (Te lucis ante terminum) za sklepnice, kar je bila dopolnilna večerna molitev.

Tudi dandanašnji bi prav storil tretjerednik, ki bi si svojih 12 očenašev nekako tako razverstil: zjutraj berž ko vstane bi molil za jutranjice (ali tri nočnice) tri očenaše, zdravamarije in slava Očetu, to bi mu bila prva jutranja molitev; za njo bi opravil kratko premišljevanje kake resnice svete vere, če mogoče v cerkvi mej sveto mašo; ko se začne svitati bi molil za hvaljnice dva očenaša itd. S tem bi bila jutranja molitev opravljena. Ko sonce vzide bi molil en očenaš itd. za prvo uro dne; pred poldnem okoli osmih ali devetih en očenaš itd. za tretjo dnevno uro; o poldne en očenaš za šesto dnevno uro; popoldne okoli treh ali štirih en očenaš itd. za deveto dnevno uro. Ob sončnem zahodu se začne večerna molitev, ki obsega dva očenaša itd. za večernice, in ko se zmrači en očenaš itd. za sklepnice.

Tem molitvam bo tretjerednik po splošni navadi katoliških kristijanov dostavljal trikrat na dan, ko k tej molitvi zvoni, „angelj Gospodov“, namreč zjutraj pred hvaljnicami opoldne pred očenašem za šesto dnevno uro in zvečer pred sklepnicami; tedaj bo dodal tej molitvi tudi za duše v vicah očenaš, zdravamarija in „večni mir jim daj, Gospod, in večna luč naj jim sveti“.

Če mu količkaj čas dopušča, bo molil dober tretjerednik vsak dan tudi sveti rožni venec, bodisi da sam zase, bodisi skupaj z drugimi (ali v cerkvi, ali doma z družino); saj je to po kerščanskih hišah najnavadnija družinska večerna molitev. Rad bo dostavil tudi lavretanske litanije in, kaker veli vodilo (2. pogl. § 10.) kratko izpraševanje vesti z obujenjem kesanja in terdnim sklepom poboljšanja, zahvalo za milosti prejete skozi dan in prošnjo za varstvo božje po noči. Pokropivši in pokrižavši se bo legel k počitku.

Toliko bodi rečeno o vsakdanjih ustnih molitvah dobrega tretjerednika sploh. Posebej pa moramo dostaviti še nekoliko o njegovi najdaljši ustni molitvi, ravno omenjenem svetem rožnem vencu.

To je od ene strani pač res jako lahka, tudi za preproste ljudi pripravna molitev, spletena iz najnavadnih molitevniških obrazcev. Ali od druge strani rožni venec v resnici venderle ni tako lahko prav in dobro opravljati, ravno zato, ker mej primeroma dolgotrajnim ponavljanjem ni lahko misli zbranih ohraniti. Sicer imamo pri raznih odstavkih premišljevat razne skrivnosti, zdaj včlovečenja, zdaj terpljenja, zdaj vstajenja Kristusovega, kar je po katehizmu prav bistvo te molitve. Ali tudi to ima svoje težave, ker je vender le zmirom eno in isto; misli pa človeku hote ali nehote švigajo semtertja kaker metulji po cvetju, zlasti so dnevne novice in vsakdanje domače skerbi kaker sitne muhe, ki se ne dajo lahko odpoditi.

Kako torej omogočiti premišljevanje skrivnosti svetega rožnega venca? Po italijanski navadi se napove pred vsakim odstavkom po knjigi z več besedami, kaj se ima premišljevat, n. pr. pred prvim odstavkom veselega dela: „V prvi veseli skrivnosti se premišljuje, kako je Mariji Presveti naznanil angelj Gabrijelj, da ima spočeti po delavnosti Svetega Duha in roditi za zveličanje človeškega rodu našega Gospoda Jezusa

Kristusa“. Potem se moli očenaš, zdravamarija 10 krat in „slava Očetu“. Preden se bere skrivnost, se priporoča reči: „Hvaljeno bodi presveto ime Jezusovo, Jožefovo in Marijino“. *)

Po nemški in naši navadi se pove skrivnost na kratko v odvisnem stavku, ki se pristavi imenu Jezus v vsaki zdravamariji. Tako se skrivnost skozi cel odstavek kliče v spomin, kar ima svojo dobro stran. Vender se nam zdi za skupno molitev primerniši itaiijanski način, ki naravnost spodbuja k pre-mišljevanju. Čisto napačno pa bi bilo odvisni stavek našega nemškega načina le enkrat povedati in sicer pred očenaš ga tako rekoč v zrak na nič obesiti. Verhu slovniške napačnosti takega napovedovanja se tiste besede lahko tudi preslišijo in vdeležniki molitve ne vedo, kaj imajo premišljevati. Seveda velja to le o skupni molitvi rožnega venca. Ako ga človek sam za se natihoma moli, ni treba, da bi se deržal niti italijanskega napovedovanja, niti našega ali nemškega vpletanja skrivnosti; pač pa je treba premišljevati skrivnost mej tem ko izrekuje 10 krat avemarijo. In to dela seveda zmirom nekoliko težavo.

Lažji je prav za to naš serafinski rožni venec, dasi je za dva ostavka daljši ko en del navadnega, rožni venec sedmeregga veselja Marije device; zadostuje namreč namestu premišljevanja le spomin na veselje Marijino, kateremu je namenjen dotični odstavek. Kedor moli sam za se, temu tudi v tem rožnem vencu ni treba z besedami napovedovati ali vpletati skrivnosti; zadosti je spomin na nje. Če se moli skupno na glas, bi se mogle skrivnosti vpletati po navadnem načinu, kaker je povedano v pri-jubljeni tretj e redni knjigi: „Pot v nebesa“ 5. natis str. 483; mogle pa bi se tudi napovedavati, kaker je razloženo in pripo-ročeno v 15. tečaju „Cvetja“ str. 242 in dalje. Ker tega tečaja najberž nimajo vsi sedanji naročniki, bodi tu ponovljeno, kako je ta rožni venec skupno najbolje moliti.

Začne se naravnost z napovedjo pervega veselja Mariji-nega, nato se moli 10 zdravamarij in en očenaš; dalje napoved drugega veselja, 10 zdravamarij in en očenaš, in tako nadalje do poslednjega, sedmega veselja. Zadnjemu, sedmemu odstavku se pristavite dve zdravamariji v dopolnjenje števila 72 let Mariji-

*) A. F. Basilio, Manuale di Filotea. V-rcel i 1830. pag. 635. — Iz ita-lijanskega velikega katehizma pri nas predpisane se ni mogoče naučiti, kako se po italijansko moli rožni venec.

nega življenja in naposled se moli en očenaš, zdravamarija in „slava Očetu“ za sv. očeta papeža. Napovedi bi se mogle izražati s temi besedami:

Molímo na čast veselja, ki ga je Marija čutila, ko je spočela Jezusa. (10 zdravamarij, 1 očenaš.)

Molímo na čast veselja, ki ga je Marija čutila, ko je šla Elizabeto obiskat. (10 zdravamarij, 1 očenaš.)

Molímo na čast veselja, ki ga je Marija čutila, ko je porodila Jezusa. (10 zdravamarij, 1 očenaš.)

Molímo na čast veselja, ki ga je Marija čutila, ko so prišli modri Jezusa molit. (10 zdravamarij, 1 očenaš.)

Molímo na čast veselja, ki ga je Marija čutila, ko je našla Jezusa v tempelju. (10 zdravamarij, 1 očenaš.)

Molímo na čast veselja, ki ga je Marija čutila, ko je Jezus častitljiv od smerti vstal. (10 zdravamarij, 1 očenaš.)

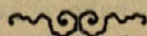
Molímo na čast veselja, ki ga je Marija čutila, ko je bila v nebesa vzeta. (10 zdravamarij, 1 očenaš.)

V dopolnjenje števila 72 let Marijinega življenja na zemlji: (2 zdravamariji.)

Za svetega očeta papeža: 1 očenaš in zdravamarija ter „slava Očetu“ itd. —

Če se tako moli, ta rožni venec ni ne predolg, ne pretežak, in ker zanj tudi ni treba posebej blagoslovljenega moljka, pa je vender, kaker je povedano v 23. tečaju „Cvetja“ na str. 246 id., z obilimi odpustki obdarovan, zato se sme tretjerednikom pač prav posebno priporočati.

In to bodi o ustni molitvi zadosti. — Dobra je, potrebna je; samo ne pozabimo zraven besed Kristusovih: „Ne vsaki, ki pravi meni: „Gospod, Gospod!“ pojde v nebeško kraljestvo, temuč kedor izpolnjuje voljo mojega Očeta, ki je v nebesih, on pojde v nebeško kraljestvo“. (Mat. 7, 21.)

Tretjerednikom — politikom.

P. B. M.

(Dalje).

V javnosti velja Francija vsled ločilne postave že zdaj za brezverno. Da bi brezverna postala tudi v zasebnem življenju.

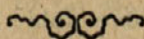
to se skuša polagoma doseči s poročnimi in šoljskimi postavami.

Zakon je po naši sveti veri nerazvezljiv. Ako iz važnih vzrokov cerkev dovoli, da živita zakonska drug od drugega ločena, vendar v drug zakon ne moreta stopiti. Le smert enega zakonskega dovoli drugemu živemu nov zakon. Do l. 1884 so se tudi na Francoskem ravnali po teh načelih. Tega leta pa je sprejela francoska zbornica postavo, ki dovoljuje obema zakonskima, ako sta se ločila, sklenitev novega zakona. Kaker se moški in ženska lahko poročita, tako se po ti postavi lahko zopet razporočita. S to razporočno postavo, ki je cerkev ne more nikoli pripoznati, hoče francoska vlada očitvidno družine odtujiti cerkvi in veri. In, žal, število razporok raste od leta do leta. L. 1902 n. pr. jih je bilo 9043; l. 1904 — 9860; l. 1905 — 10.019.

Da spoznamo ljudsko-šoljske razmere — srednjih in višjih šol ni potrebno niti dotekniti se — sezimo 30 let nazaj. V teh malo letih že razločujemo dve dobi: prikrito in očitno. V prikriti se je določilo, da v državnih šolah ne bo verskega poudarka mej učnim časom, češ, da se ne bo žalilo keterega koli verskega prepričanja. In katoličanom se je zaterjevalo: „Vaša prostost ostane cela, neprikrajšana, ker si lahko zasebnih šolj z redovnimi učitelji vstanovite, koliker vam ljubo. Poslužujte se svobode, ki vam tiče“. (Jules Ferry v zbornici 9. dec. 1879). In katoličani so do l. 1889 res vstanovili 13 tisoč zasebnih šolj. Hinavski vladi to ni bilo po volji, ker so pri tem državne šole ostale skoraj prazne. Izdala je novo postavo in ž njo povedala redovnim osebam učiteljevanje. Nasledek pa je bil, da so zasebne katoliške šole morale prenehati, ker sposobnih svetovnih učiteljskih moči na mah ni bilo dobiti. Vsi otroci so morali v državne šole. Tu pa se je sedaj jelo kazati očitno sovraštvo proti cerkvi in veri. Prej se je vedno govorilo, da morajo biti državne šole nepristranske. Zdaj pa se je odkrito povedalo: „Nepristranost je bila od nekedaj le državniška laž“. (Minister Viviani v nekem govoru). Zaničevanje kerščanstva, obrekovanje cerkve in duhovnikov, potvarjanje zgodovine na škodo vere je francoski ljudski šoli sedaj na dnevnem redu. Učitelji dobro poznajo cilje svojih višjih in se jim hočejo prikupiti s tem, da v mlada otroška serca sejejo strupeni plevel

nevere. In šolske oblasti prav priporočajo in naročajo učiteljem tako počenjanje. Tedaj se ni čuditi, ako učitelji ne poznajo nobene berzde ne v šoli, ne zunaj šole. To je bilo vzrok, da so se ustanovila „društva družinskih očetov“, ki imajo namen, nadzorovati učitelje v šoli in ako treba, proti njim obrabčati vsa postavna sredstva *). Brezbožniki pa so v naglici izdelali in predložili vladi načert dveh postav — ni dvojbe da bote poterjeni —, ki starišem onemogočujete vsak vpliv na šolo in učiteljstvo. Perva teh postav zabranjuje, tožiti učitelja, češ, učitelj je uredna oseba, kar torej učitelj stori, za to je odgovorna država, oziroma okrajni predstojnik. Ako se pomisli, kak strah ima francosko ljudstvo pred visokimi uredniki, tedaj nam je jasno, kaj pomeni ta postava. Redko kedo bo imel pogum tožiti okrajnega predstojnika; vspeh tožbe pa bo vedno ta, da bo nad tožnikom zmagal toženi. Druga postava določa ostro kaznen dveh let ječe tistemu, ki bi napeljeval k uporabi zoper šolske zekone.

(Konec prih.)

Vaje duhovnega življenja.

P. A. M.

VI. Poglavlje.

O zatajevanju z ozirom na posamezne strasti,

Ozirajmo se pogostokrat na prelepi zgled preblažene Device Marije. V njenem prečistem sercu je vedno vladal najlepši mir, ker so vsa čustva in nagnenja njene človeške natore bila lepo vrejena in podveržena razumu. V njeno sveto dušo ni ni-

*) Za zgled sledeče. Neki oče je tožil učitelja, da je v šoli govoril: 1) francoski vojaki so lumpje in strahopetci; 2) Nemci so imeli prav, da so l. 1870 morili otroke v zibeli; 3) tisti, ki verajajo v Boga, so gumpci; 4) tistemu se spovedati, komer se je krivica storila, ne duhovniku; 5) vojsk so krivi duhovniki; 6) červje, ki so v češpljah, se imenujejo župniki; 7) dobro napolnjena mošnjica — to je naš Bog; 8) in 9) tako nesramne in pohujšljive reči, da jih ne gre zapisati.

Dokler so učitelji samo vero in cerkev napadali, ni bilo lahko proti njim nastopiti. Ko so jeli grešiti neketeri tudi zopet domovinski čut in državni red, tedaj so se predramili tudi taki očetje, ki se za vero ne zmenijo. Ali vsi nastopi proti učiteljem so zastoj.

kedar prišlo sovraštvo, meržnja, jeza ali nevolja. Čutila je sicer, in še hudo, bolečino, žalost in strah, ali vse to ni skalilo njenega dušnega miru. O, kakov predmet božjega dopadajenja je bilo serce Marijino!

Vprašajmo se, kako smo doslej zatirali svoja neredna nagnenja, kako smo berzdali svoje strasti, kako se posluževali primernih pripomočkov, da bi jih vredili in svojemu razumu podložne storili.

Pri zatiranju svojih strasti in nerednih nagnenj moramo gledati le na to, da jih deržimo v pravih mejah, da one čez nas ne gospodujejo. Nasprotno človeški natori bi bilo in zaradi tega nemogoče, da bi mi strasti in huda nagnenja popolnoma zaterli. Prost grešnih strasti in nagnenj, prost grešne poželjivosti je bil Jezus Kristus, pravi Bog in človek, svetost sama. Prosta grešne poželjivosti je bila prečista Devica Marija po posebni milosti in previdnosti božji. Nam pa ne preostaja drugega, kot boj in čuječnost. Po težkih, hudih bojih, sè stanovitno molitvijo in čuječnostjo, sè zatajevanjem in premagovanjem, bomo svojo voljo toliko vterdili, da se ne bo vdala strasten in grešnemu nagnenju, ki jo vedno vleče le k hudemu, h grehu.

Najnavadniše strasti, ki se moramo vojskovati zoper nje, so: posvetna, čutna ljubezen, hrepenenje, veselje, sovraštvo, strah, žalost, obupnost, prederznost, jeza in nevošljivost.

Ker je ljubezen glavno čustvo, katero vodi vsa druga, je prav posebno potrebno, da jo deržimo v pravih mejah. Le to, kar je dobro, more biti vzrok in predmet naše ljubezni, zato nam ljubezen vedno nekaj dobrega, če tudi le navidezno dobrega, pred oči stavi in to nam zbuja dopadajenje. Največe dobro in vir vse dobrote je Bog. Po tej večni, nevstvarjeni dobroti mora človek hrepeneti in pravo popolnost le tedaj doseže, ko Boga ljubi iz vsega svojega serca, iz vseh svojih moči. Toda le prerado se zgodi, da človek svojo prosto voljo zlorabi, da obrača svojo ljubezen k rečem, ki ga ponižujejo, namesto da bi ga povzdigovale, ki ga od Boga oddaljujejo namesto da bi ga bližale Bogu. Čutnost in poželjivost bi morale po veri razsvitljenemu razumu služiti; toda večkrat postane razum suženj čutnosti, ker se oberne do reči, ki služijo poželjivosti, če so tudi nasprotne božji postavi.

Posebna naša skerb mora biti, da se hitro zoperstavimo, kedar se hoče čutna ali vsaj nevarna ljubezen v serce vgnez-

diti. Ako smo leni za to, se nam bo treba hudo vojskovati in nazadnje bomo le v greh padli. Zato je neobhodno potrebno, da berzdamo in krotimo oči, ketere slepi mik lepote, da se varujemo lenobe, ki pase našo domišljijo. Pred vsem pa moramo svoje serce vedno obračati le k najvišji dobroti. Dober pa je le eden — Bog in naše serce je nemirno, dokler v Bogu ne počiva. Zato pravi sv. Avguštin, moramo iskati v vstvarjeni lepoti sledi božje, ki se nam kažejo več ali menj v vsaki stvari božji. Majhina cvetlica, nezatna žuželka je zbudila v sercu svetnikom, posebno sv. Frančišku najpriserčniša, najbolj goreča čustva. Vse mora naša serca le k Bogu obračati, saj je on neskončna dobrotin in lepota. Ako bo ljubezen božja kraljica našega serca, potem ji bo služila čutna ljubezen.

Krotiti moramo tudi svoje želje. Ako razum, zlasti po veri razsvitljen razum ne derži želja v pravih mejah, napravi poželenje dušo podobno mestu, keterega zidovje je porušeno. Tako serce je vedno polno nemira. Človek skuša, da je poželjivost polje polno ternja, ob katero se vedno zbada. Ako vstreže svoji napačni poželjivosti, mu da to za trenutek neki vžitek, neko zadovoljnost, pa kmalu je nemir še veči, hrepenenje bolj silno in žeja hujša. Kaker ogenj bolj plamti, ako se naklada nanj vedno novo netivo, kaker divja zver vedno bolj kervoločna postaja, čim več plena vgrabi, tako se vname čutna poželjivost toliko bolj, koliker bolj se ji streže, dokler se ji vse ne pristudi, serce se pa le ne pomiri in ne nasiti. „Iz vsega, kar so poželele moje oči, jim nisem nič odrekel; in svojemu sercu nisem branil, da bi ne vživalo vseh sladnosti in se razveseljevalo nad rečmi, ki sem jih bil napravil — in sem videl v vsem nečimernost in obtežnost duha“. (Prid. 2, 10. 11.)

Ako človek svojim slabim željam streže, mu je serce podobno razburkanemu morju, on postane igrača svojih strasti. „Hudobni pa so kaker šumeče morje, ki ne more pokojno biti, njega valovi izmetavajo blato, ki se potepta. Hudobni nimajo miru“. (Iza. 57, 20. 21.)

Zato moramo svoje poželenje berzdati in včasih si odreči tudi kaj tacega, kar je samo po sebi dovoljeno in z malim moramo biti zadovoljni. Tomaž Kempčan pravi: „Ne vdajaj se berž vsakemu poželenju, če se ti tudi dobro dozdeva, in ne boj se precej vsake zopernosti. Včasih pa je treba tudi se silo

in možato nasprotovati telesnemu poželenju in ne brigati se za telo, kaj hoče ali kaj noče; skerbeti je treba, da je telo duhu pokorno, če tudi ni rado. In tako dolgo je treba telo krotiti in strahovati, dokler ni voljno za vse in zadovoljno z malim, da se priprostega veseli in ne toži zavoljo nadležnih reči“.

Vsaki grešni želji se moramo hitro vstaviti. Takrat sovražnika najlažje premagamo, keder mu nikaker ne dovolimo vstopiti v naše serce, temuč mu že pred pragom zastopimo pot, berž ko poterka.

„S kraja se serčno vpri, sicer je zdravilo prepozno,
Ko že zastarano zlo zjeda človeku sercé!“

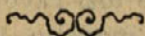
Živimo po duhu in ne bomo del mesene poželjivosti dopolnjevali. Svoje želje, svoje hrepenenje obračajmo na to, kar je večno, kar je resnično lepo, dobro in plemenito. S čistim namenom služimo Boga v pravi pobožnosti in pravičnosti in ne bo nas mikalo to, kar je nizko in pregrešno. „Radost v božji ljubezni je zmanjšanje nečiste poželjivosti“, pravi sv. Avguštin. Čutno veselje vredimo, ako pomislimo, da se s tem Bog največkrat razžali, da smo na svetu zato, da pokoro delamo, da mora kristijan po nebeškem veselju hrepeneti, katero je tisočkrat več vredno ko posvetno, ker je neskončno, brez bridkosti in brez greha.

Sovrašstvo se ozdravi, ako ne mislimo na razžaljenja in zopernosti, ketere smo prestali; ako pomislimo, koliko razžaljenj nam mora odpustiti ljubi Bog in da kaker grešniki ne zaslužimo družega. kaker to, da nas vse zaničuje in prezira. Pomisliti moramo, da smo dolžni le hudo sovražiti in da razen greha ni družega pravega zla; da moramo le greh sovražiti; da to hudo in zlo, katero svet tako imenuje, ni resnično hudo, temuč le navidezno, da nam to lahko postane v največo dušno korist, ako živimo po svoji veri in svoje križe in nadloge voljno prenašamo.

Žalost in bolečino zmanjšamo, ako pomislimo, da živi na svetu dosti ljudi, ki se jim slabje godi ko nam; da naši grehi še hujše kazni zaslužijo in da je naše kratko terpljenje le seme večne sreče. „Naša sedanja, kratka in lahka nadloga nam pripravlja neizmerno visoko, večno čast, ketera vse preseže“. (II. Kor. 4, 17.

O Bog! Kako se moramo bati viharjev, ki jih napravljajo strasti v našem sercu! K tebi kličemo z aposteljni: Gospod!

otmi nas, pogubljam se! Vslíši milostno našo prošnjo, kaker si njih prošnjo vslišal, da bomo tudi mi, potem ko bodo valovi po tvoji milosti pomirjeni, okusili to, kar pravi evangelist: „On je zapovedal vetrovom in morju in nastala je velika tihota.“ (Mat. 8, 26).

Ivanka Sinjska,

daljmatinska tretjerednica.

P. M. S.

V.

Nadaljna sporočila o njenem dušnem stanju.

Ivanka mi je pisala mnogokrat. Na njenih listih od prvega do poslednjega so stale na čelu pisanja te besede: „Naj bo volja božja“. V svojih pismih ni govorila kaker le o Bogu in o svoji duši. Ne ene verste, ali kaj pravim? ne ene besede ni bilo v njih razen tega. Pripovedovala je o svojem terpljenju in o skušnjavah, ki so jo napadale. Tožila se je nad nepopolnostmi svojimi, nad svojimi pomankljivostmi, nad svojimi pogreški. Iskala je sveta in poduka. Delala je v pismu dobre sklepe. Žalovala je zaradi straha, ki jo je moril, da ne ljubi Boga. — Ta strah je bil njeno največe marterništvo.

Jaz sem ji odgovarjal. In ona je hranila vse do smerti moja pisma, kaker bi bile kake svetinje. Pred smertjo mi jih je vernila v neki škátuljici, poprosivši odpuščanja, da jih bom našel umazane od njenih rok. „Keder sem kako Vaše pismo prejela — mi je rekla ob tej priliki — sem je pri sebi nosila in keder sem koli imela kaj časa, sem je brala in prebirala, dokler mi niso vse tiste besede prešle naravnost v mozeg.“

Tukaj še nekoliko odlomkov iz njenih pisem:

„Opustila bi bila sveto obhajilo, da mi niso bile pred očmi Vaše besede. Zanašajoč se v zasluženje dobrega Jezusa, naj bom še tolikanj nevredna, in se vsem strahom, ki me martra, pristopam vse dni, ki mi jih je spovednik zaznamenjal, ali namestu, da bi bila vesela in da bi prejemale dragovoljno vse iz roke božje, sem večkrat nemirna, serdita, nepoterpežljiva: vse se mi zdi težko. Bog zna, kaj bo iz mene!... Ker ste že od-

ločili na god svetega Ivana (evangelista) maševati za me in ker mi hočete storiti to veliko milost, prosim Vas, molite, da mi Bog dá pridobiti si blago naravo in da ponapredujem z duhovni dobroti. Jaz sem se namenila eno devetdnevnicu opraviti na čast sv. Duhu, da mi da moč, da začnem z novim letom novo življenje. — Moja nepoterpežljivost ni vsakemu znana ali jaz jo v sebi občutim . . .

„Prejela sem Vaše pismo in sedaj sem mnogo mirniša. Ali bi lagala, ke bi rekla, da sem popolnoma mirna; tega pač tudi nisem vredna. Vse pa naj bo kaker Bog hoče. Vi mi spominjate neke svetnike; oni so bili svetniki, jaz sem pa grešnica brez kake čednosti. Vender se hočem držati Vaših naukov, dokler bom na tem svetu; in potem, ako bode hotel Bog, da grem v pekel, naj bo tudi tako blagoslovljen! . . . Ko slišim o kom, da je kreposten in da izverstno ljubi Boga, pa pogledam na svojo bogoljubnost, oterpnem od žalosti . . .“

„Jaz Vam ne vem kako popisati svoj stan; ne znam Vam povedati svojih misli; ako Vas Bog ne nauči, jaz zares ne znam. Ko premišljam, kako neke čiste in dobre duše zvesto služijo Gospodu, in ko ob enem gledam sebe kaker v nekem ogledalu, želela bi se spreobrniti v nič in da izginem; ker tako bi mi ne bilo treba prenašati zmešnjave in žalosti, ki mi jo dela gledanje moje malomarnosti, zlobe mojih grehov in moje nedostojnosti. Zdi se mi, da še sam satan ni v očeh božjih tako gerd kaker jaz, ker celo satan ni tak grešnik in prestopnik . . .“

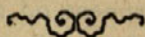
„Jaz se vidim vedno pred Jezusom kaker nemilo vbijavko, s kervavam mečem v roki, pred sodnikom svojim, kateremu sem, kedo ve kolikokrat, zadala smert. Jaz vmiram od žalosti, misleč na to, kar sem bila. In kedar premišljudem Jezusovo terpljenje, se mi zdi, kaker da bom ta čas izdehnila; tedaj moram opustiti premišljevanje . . . Oh, ako bo neizmerno usmiljenje božje kedaj hotelo, da se zveličam, mislim, da še v raju ne bom smela pogledati obličja mojega Gospoda, keterega sem tolikanj in tolikrat razžalila . . .“

Kedo je vlil take ob enem priproste in tako vzvišene misli v glavo in v pero neučene deklice?

Besede so ji zercalo duše. Ljubezen božja, kesanje in žalost serca, ki iz njih izvira, to vse ni bilo samo mimogredoča pri-kazen, temuč nepremeljivo svojstvo njenega duha, ali boljše

rečeno: dar božji, ki je bil ž njo od začetka njenega duhovnega življenja vse do konca. Žalost nad grehi je bila v njeni duši nekaj izrednega in neprestanega, o čemer sem se tisočkrat v spovednici prepričal. Takšnega kesanja ni lahko najti in videti. Ko se je ona na svoje grehe zmislila, se je je lotila taka težava v sercu, da še besede ni mogla spregovoriti.

In kakšni so bili njeni grehi? — Ona mi je večkrat rekla, da svobodno razodenem vsemu svetu njene zlobe, takrat in po njeni smerti in kadarkoli hočem; naj za trdno imam, da kar se tiče njene osebe, mene ne veže spovedno molčanje. Pa moj Bog, kakšni so to njeni grehi v primeri z grehi mnogo drugih ljudi? Vse, kar se je njej potem zdelo — pri svetlosti, v kateri je vedno gledala svetost božjo, da so najhujši prestopki, največje napake, mnogo kerščanskih duš na svetu nima za noben greh ali jih pa imajo za malenkosti, katerih se ni treba spovedovati.

S Kitajskega.

Misijonska poročila iz pisem p. Petra Baptista Turka.

IX.

Či-švej 8. prosinca 1909.

Velecenjeni, preblagi dobrotniki!

Po preteku urno minulega leta je prišel skrajni čas, da Vam podam dolžno letno poročilo. Deržati se hočem pri tem, koliker se bo dalo, časovnega reda.

V dosedanjih pismih sem Vam že večkrat omenjal svojo lepo napredujočo misijonsko občino v mestu U-šie. Po vrejeni postaji in šoli je postala ta občina že v teku leta 1907 zelo živahna, tako da je prekosila vse druge stariše misijonske občine okraja Kvan-ki. To mi je seveda v veliko veselje in tolažbo. Prej se skoraj ni splačalo, da bi bil v tem mlačnem mestu kak večji praznik obhajal: ni bilo ne dostojne kapelice, ne mnogo katehutenov in vernikov. Kako je zdaj vse drugače! Na Božič 1. 1907 je bila na moje in vernih veliko veselje prva večja slovesnost v tem kraju: v obilnem številu so se vdeležili polnočnice in do 50 jih je pristopilo k sv. obhajilu.

Takoj po božičnih praznikih sem odšel v okraj Či-švej (Ki-swei). Da si bodete lažje predstavljali obširnost mojega delokroga, Vam hočem tukaj tudi dolgost posameznih potov znamenovati.

Dne 29. decembra sem torej zasedel parobrod, s katerim sem se v 6 urah pripeljal v Hvan-sè-kan. Ta pot je dolga 180 li, to je okrog 100 kilometrov. V Hvan-se-kanu sem pri nadmisijonarju preč. p. Kasijanu ostal tri dni. Ta misijonska postaja na obrežju reke Jan-cè-čian ima zelo lepo lego s prekrasnim razgledom daleč po široki obali, kjer je vsaki dan videti razno-verstne parobrode, osebne in tovarne, pa včasih celo urne bojne ladje, ki odrivajo proti obrežju šumeče valove in prezibavajo mnogoštevilne čolnice.

Na tem lepem kraju je delavni p. Kasijan lanske jeseni sezidal na čast sv. Jožefu lepo cerkev v romanskem slogu. Ta cerkev ima tri ladje in kaj lepo pročelje, na keterega verhu je krasen križ, ki se sveti daleč tja po rečni obali.

Kaker je pa lega te postaje nad vse prijetna, vender ni tako ugodna, kaker bi človek mislil. Postavljena je namreč na zaškarpanem obrežnem nasipu, tik ob poslopju pa gre spredaj in zadaj javna pot, ketera ovira, da ni mogoče obdati postaje s potrebnim obzidjem — v varstvo zoper tatove in roparje, katerih se tukaj ne manjka. In glejte, jaz sem jo prvi skupil.

Bilo je ravno na novega leta dan (1908). Ko smo po skupnem zajutreku še nekoliko posedeli v obednici in se razgovarjali o važnih rečeh, vstopi naš strežnik in pripoveduje, da sta dva pagana zasačila na nekem stranišču tatu, ki je ravno odpiral malo skrinjico, ž njo vred da sta ga odvedla k mandarinu. Ker je tudi omenil, da je, kaker se govori, skrinjica gotovo kakega Evropejca, smo mu veleli, naj gre tudi on pogledat, kaj je na tem. Strežnik res gre, pa se kmalu verne — z mojo skrinjico, ketere še pogršil nisem bil. Imel sem v nji do 60 kron denarja, misijonske zapisnike in druge vrednostne reči. Dovolj občutna škoda bi bila to zame, ke bi ne bil vsega nazaj dobil. Paganoma sem dal nekaj nagrade, tatu pa je mandarin drugim v strah očitno kaznoval: moral je hoditi po tergu vklenjen, s težkim plohom okoli vrata; na plohu pa je bilo po kitajski navadi razločno napisano, kedo je ta tat in zakaj je kaznovan. V takem stanu se je moral tudi nam pokazati, pa nikomer ni

bil znan. Tudi nam ni tel povedati, kako je zveršil tatvino, ali sam, ali s kakim tovarišem.

Tatinstvo je sploh tukaj vsepovsod kaj močno razširjeno in razvito. Pravijo, da so po vseh mestih in večih krajih vrejene tatinske družbe, ki imajo celo svoje poglavarje ali voditelje.

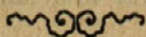
Ta misijonska postaja pa tudi nadalje ni imela ljubega miru. Tako je v neki noči neznana oseba mej vrata potisnila pismo z grožnjo, da bo ondotni pomožni misijonar P. Rogerij Covi (Kovi, Tiroljec) v kratkem vmorjen. Čemu in odkod prihaja ta grožnja in ali je pisana v šali ali resnobi, se ni dalo dognati. Naznanili so to reč okrajnemu mandarinu, ki pa tudi ni mogel nič izvedeti.

Mejtem so našli pred cerkvenimi vratmi zopet eno pismo in poleg njega velik zavitek bombaževine s petroljem napojene. Kaker je bilo v pismu povedano, hotel je nekedo, našuntan od nekoga družega, z bombaževino zažgati misijonsko postajo, pa da se je zbal kaker pravi v pismu, v katerem tudi opominja, naj se várujejo tistega, ki je njega šuntal, ker bi vtegnil zdaj sam to storiti.

Seveda so bili na postaji vsled tega v velikem strahu, pa dognati niso mogli nič ne sami, ne mandarin, ki so ga poklicali na pomoč. Za enkrat je ostalo le pri grožnjah; pozneje pa se je zgodilo nekaj, kar je napravilo, če že ne škode, pa vsaj prav veliko strahu.

Meseca majnika so na tej postaji naš premilostivi škof opravili škofovsko vizitacijo, ob kateri priložnosti so mnogim, ki so bili v zadnjem času kerščeni, podelili zakrament sv. birme; ob enem so tudi novo cerkev blagoslovili. Tedaj so določili, da se ondi sezida majhin zavod za sestre Kanosijanke in pomožno sirotišče za deklice (orfanotrofij). Takoj po preteku enega meseca se je začelo sè zidanjem.

Ravno tisti čas je reka Jan-cè-čjan urno naraščala ter je sredi meseca julija dospela visoko tik pred vrata misijonske postaje. Ta okoliščina je dovažanje lesa, kamenja, opeke apna zelo olajšala, tako da je zidanje šlo hitro od rok. Ravno to urno napredovanje dela je pa mej poganskim ljudstvom vzbudilo sum, da ima p. Kasijan veliko denarja. Po tem denarju, ki je bil pa samo v njihovi domišljiji, so se nekaterim začele sline cediti. Napadli so torej postajo. (Dalje prih.)

Iz ljubljanske moške skupščine III. reda.

Marsikateri častitih bravcev, ki se še spominja, kako smo poročali v 5. zvezku „Cvetja“ lanskega leta o organizaciji moške skupščine III. reda v Ljubljani, je vže gotovo davno pričakoval nadaljnega poročila in, ko ga ni bilo, si pač mislil, da je bila vsa osnova mertvo rojeno dete.

Ali temu ni tako! Preteklo leto nismo rok križem držali, marveč je izvoljeni odbor v svojih sejah, ki se veršijo vsako prvo nedeljo v mesecu, kaj marljivo deloval. Ni se bavil samo z slučajnostmi, kakor sta jih nanesa čas in prilika, mariveč je obrnil sosebnost vso svojo pozornost na spopolnitev odbora. V to sverho se je odredil za vsako mestno župnijo prvi odbornik, ter se mu priredili podoborniki, katerim se je določil delokrog po posameznih ulicah mesta.

Namen te odredbe je, da se delovanje, koliker mogoče, enovito napravi, enakomerno razdeli mej posamezne ude odbora in omogoči njih tesnejši stik z odborom in vodjem.

Ako tedaj na primer želi vodja objaviti kako reč tretjerednikom, oberne se samo na predstojnika, ta na prve odbornike, in ti končno naznanijo željo vodje tretjerednikom, stanujočim v njih področju.

Obratno pa poročajo odborniki zopet vodju vse zadeve, želje in težnje posameznih udov, zlasti v slučaju preselitve, bolezni, ali pa smerti itd.

Tudi jim je skerb poizvedovati v njim določenih delih mesta po tretjerednikih, ki so se morebiti od drugod priselili v Ljubljano, a tega iz katerega si bodi vzroka koli še niso naznanili vodstvu tretjega reda.

Imenik udov se je tako prav povoljno spopolnil in denes šteje v Ljubljani vže 98 zavednih, neustrašenih udov, samih slovenskih mož in mladeničev, dočim so bili vodji znani pred dobrim letom samo štirje!

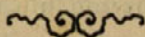
Radovedni, kako se bode na papirju zasnovana uredba praktiški obnesla, sklicali so se na vže omenjeni način na praznik

sv. Jožefa tretjeredniki na kratek sestanek. In glej veseli pojav! Nad sedemdeset mož se je namah odzvalo pozivu.

Pri tej priložnosti se je raztolmačil še enkrat namen in opravek cele organizacije, in končno se določilo, da se vsak mesec na dan shoda t. j. drugi petek v mesecu zjutraj ob 5 uri vsi moški bratje tretjeredniki snidejo pri skupnem sv. obhajilu v frančiškanski cerkvi, da zadobijo od Vsegamogočnega vse jim prepotrebne milosti, zlasti pa pogum neustrašenega nastopa v boju za dobro katoliško stvar.

Kaj lepo je bilo pri tem sestanku gledati, kako so bili ne glede na stan in družabne razmere bratovsko zbrani možje najrazličnejših slojev. Tovarnar in delavec, činovnik in obertnik, tergovec in kmetič, vsi edini, vsi pripravljeni tvegati vse moči in zmožnosti v procvit tretjega reda!

To naj bode ob kratkem poročilo o našem delovanju preteklega leta. Mnogo bi bilo sicer še omeniti, pa to malo zadostuj! Ledina je preorana, obsevek kali, Bog daj dobre rasti in obilnega sadu!

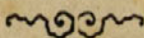
Priporočilo v molitev.

V pobožno molitev se priporočajo: č. p. Viljem Vindišar, mašnik 1. reda sv. Frančiška, gvardijan v Novem mestu, † 14. maja t. l. v 60. letu svojega življenja; Fr. Rok (Gervazij) Ferjan, lajik 1. reda sv. Fr., † 2. maja t. l. v Sinju (Dalmacija); rajni udje III. reda skupščine goriške: Katarina (Klara) Rejec iz Roč, Marija (Elizabeta) Kovačič iz Slapa, Doroteja (Marija) Lepovšek iz Levpe, Jernej (Ivan) Čehovin iz Gabrija, Ana (Marija) Mikuš od Sv. Lucije, Magdalena (Alojzija) Soban iz Vertojbe; brežiške: Anton Uršič iz Pišec, Marija Zorčič iz Cerkelj; Ana Poljanec z Bizeljskega; kamniške: Marija Grajzer, Jera Rozman, Marija Gubanec, Urša Brank, vse iz Vodice; čer- niške: Ana Humar iz Vitolj, Terezija Rosič iz Oseka; idrijski: Ivana Tratnik, Marijana Rupnik.

Dalje se priporočajo v pobožno molitev: na čast presvetemu Sercu Jezusovemu, Materi Bóžji in sv. Jožefu neka mati, da se odvadi pijančevanja; neki oče v nevarni bolezni za

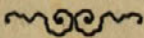

ozdravljenje in da bi ga Bog tudi duševno krepčal; A. K. tretjerednica, da bi ji Marija izprosila toliko zdravja, da bi mogla spolnjevati stanovske dolžnosti, za zbranost duha pri molitvi, za zmago v skušnjavah, za pravo izvolitev stanu, pa za svojega svaka, da bi se spreobernal ter pustil pijančevanje in kletev; neka tretjerednica od Sv. Petra pod Sv. Gorami priporoča moža, ki je vdan pijančevanju in kletvi, tudi hčer, ki ima grešno znanje, da bi se poboljšala, za sveti mir božji pri hiši in še neke druge dobre namene; neka tretjerednica, ki je bolna na duhu, da bi prišla še enkrat pred smertjo k zavesti, da bi mogla prejeti sv. zakramente.

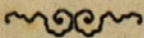
Zahvala za vslišano molitev.

Neka oseba iz Celja se je zatekla k preblaženi Devici Mariji in k sv. Antonu v neki zadevi, ki ni bilo upati, da bi se srečno izešla brez posebne pomoči božje, in vslišana je bila, za kar izreka, kaker tudi za vse prejete milosti in dobrote, svojo priserčno zahvalo. M. K. v Repnjah se zahvaljuje sv. Antonu za čudovito pomoč v slučaju nesreče pri živini.

Za sirotišnico in kapelo šolskih sester v Mostaru

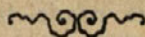
so poslali k nam: M. Vilar (p. Dob pri Ljubljani): 10 K, vč. g. V. M. 15 K; Al. Rupnik: 5 K.

Za kitajski misijon

so nadalje poslali k nam: Janez Zorman, posestnik v Šiški: 10 K; A. B. od Cerknice: 10 K (po nam prepuščeni določbi);

M. Vilar: 10 K; dve tretjerednici iz Pišec: 2 K; Kr. Pr. v Št. Vidu (po naši določbi): 1 K.

Rimsko - frančiškanski koledar za leto 1909.

Mesec junij.

1. torek binškošni: sv. Jakob Strepar, šk. 1. r. 2. sredo, kvaterna (post): bl. Baptista Varani, d. 2. r. 3. četrtek: bl. Andrej Hispeljski, sp. 1. r. 4. petek kvaterni (post): sv. Frančišek Karáčolo, sp. 5. sobota, kvaterna (post): bl. Pacifik Čeredanski, sp. 1. r. 6. nedelja, 1. po bink.: presv. Trojica; P. O. sv. Norbert, šk. 7. ponedeljek: bl. Štefan in tovariši, m. 1. r. 8. torek: sv. Marija Magdalena Paciška, d.; bl. Jernej Puči sp. 1. r. 9. sredo: sv. Pavel Kriški, sp. 10. četrtek: presv. Rešno Telo. P. O. bl. Jolenta, vd. 2. r. sv. Margarita, kraljica. 11. petek: sv. Barnaba, ap. 12. sobota: bl. Gvidon, sp. 1. r. 13. nedelja, 2. po bink.: sv. Anton Padovanski, sp. 1. r. P. O. 14. ponedeljek: sv. Bazilij, šk. c. u.	15. torek: sv. Janez od sv. Fakunda, sp.; sv. Vid in tov. m. 16. sredo: bl. Dev. Marija od pomoči. 17. četrtek: osmina presv. Reš. Telsa; sv. Bonifacij, šk. m. 18. petek: presv. Serce Jezusovo, P. O., V. O. 19. sobota: bl. Mihelina, vd. 3. r. 20. nedelja, 3. po bink.: osmina sv. Antona Pad.; na Sveti Gori: prikazanje in kronanje bl. dev. Marije. 21. ponedeljek: sv. Alojzij, sp. 22. torek: sv. Juliana, d. 23. sredo: sv. Vincencij, sp. 24. četrtek: rojstvo sv. Janeza Kerstnika. 25. petek: sv. Viljem, op. 26. sobota: sv. Janez in Pavel, m. 27. nedelja, 4. po bink.: bl. Benvenut Evgubijski, sp. 1. r. 28. ponedeljek (post): sv. Leon papež. 29. torek: sv. Peter in Pavel, ap. P. O. 30. sredo: spomin sv. Pavla apost.

P. O. pomeni popolnoma odpustek za vse v cerkvah 3 redov sv. Frančiška.
P. O. " " " samo za ude svetovnega III. reda,
V. O. " vesoljno odvezo s popolnoma odpustkom za ude svet. III. reda.

ei v tem, da ima samoglasnik ne le dolg, ampak tudi povdarjen, kar bi se moglo v pisanju naznanjati s cirkumfleksom: mō, mā itd. Imenovavnik je sicer povdarjen, pa ima samoglasnik kratak: mō, mā, nōi, nāi itd.

Keder ima biti povdarek prav posebno krepak in zlasti na koncu stavka ali samostojnega dela stavka se v toživniku in imenovavniku samoglasnik podvoji; v tem primeru je prvi samoglasnik tudi v imenovavniku dolg: mōō, māā, acc. mōó, māá, plur. nōoi, nāai, acc. nōói, nāái itd. Prim. rēe, spēe, ie mōo, iei mōoi.

Naglašene oblike pronominalnega rodovnika in dajavnika se derže posesivnih zaimkov; prim. lat. mei, tui, sui in meus, tuus, suus. *)

Lat. meus je iz meus, abl. meo iz meo. Mi postavimo v prvi zlog samoglasnike, ki jih zahteva spol in dobimo torej possessiva: mojo, moja, moje, majo, maja, maje, (mejo, meja, meje), tojo, toja, toje, tajo, taja, taje, (tejo, teja, teje), sojo, soja, soje, sajo, saja, saje, sejo, seja, seje, lojo, loja, loje, lajo, laja, laje, lejo, leja, leje, itd. Po tem zgledu postavimo j tudi v rodovnik: moji, maji, (meji), toji, taji, (teji), soji, saji, seji, loji, laji, leji itd.; saj se je pač tudi v latinščini mei, tui, sui govorilo kaker meji, tuji, suji **) brez hiata, kaker se je nasproti pisalo Cai, Pompei za etimologičsko opravičeno Gaji, Pompēji (ali kaker se je po staro, prav za prav pisalo: Caii, Pompēii).

Poleg -ji za rodovnik je dosledno -ju za dajavnik: moju, maju, (meju), toju, taju, (teju), soju, saju, seju, loju, laju, leju itd. To po analogiji primerov, kaker domi (doma), domu (domov); edēni (inf., jesti), edēnu (sup. jest) itd.

Seveda veljajo vse te končnice (gen. -ji, dat. -ja, possessiva: -jo, -ja, -je, -joi, -jai, -jei, -jou, -jau, -jeu) sploh in za vse osebe in števila: noiji, naji, nouji, nauji, noiju, naju, nbouju, nauju, noijo, najo, nbijoi, najoi, noujoi, naujoi, voujoi, laujou itd.

Ako ima taka beseda posebno močan povdarek, zlasti „in pausa“, se v vseh teh primerih spolni samoglasnik podaljša: mōji, tōji, nōiji, nōuju itd.; i in u se v neposlednjih zlogih s prednjimi dol-

*) Brugmann, Grundriss ter vergl. Grammatik der Indogerm. Spr. II. pag. 823: Die Genitive standen von uralter Zeit her in engster Beziehung zu den Possessiva, die zum grössten Theil von den als Gen. fungierenden Formen aus gebildet werden.

**) Seelmann, Die Aussprache des Latein, pag. 237: Wie sich in der aussprache gewisser dialecte und volksschichten bei dem Übergange von einem i zu einem folgenden a o u oder vordern e der halbvocal j secundär einfindet und man z. b. für 'Christian': kristijan, für 'Italien': italijen hört, so sprach auch das niedere volk für 'Aurelius', 'Hadrianus', 'ipsius': a ureliju s, hadrijanus, ipsijus und ähnliches. Es gehören hierher schreibungen, wie: IPIIIVS, FABIIVS, CORNELIIA. — Pisava TIMOTIII je gotovo tudi: timotiji kaker GAIL: gaji.

gini samoglasnikom imata, kakor v posebnim, sprjemati v dvo-
g. asistit; vendar v neprisiljenem govorjenju ne bo ravno dosti razločka
mej ló-i-ji, ló-i-ju in ló-i-ji, ló-i-ju, pač pa se bo lóiji, lóij-
ju ali tudi loiji, loiju vedno zadosti razločilo od lóji, lóju, ali
loji, loju.

Naposled bodi dostavljeno nekaj, kar dozdej še ni bilo omenjeno.
Od imen, zlasti lastnih imen, oseb se dajo narediti adjectiva possessiva
po načinu posesivnih zaimkov: Dè-o-jo filio, mât-re-ja sorô-re. pã-
tre-je mandã-to, Cicerô-ne-je consulã-tuo, Augusto-ja filia, Ho-
rátio-jei vèrsuoi, Catilín-aje conjurã-tiô-ne, praetór-ei-jei êdic-
tuo, Gracchô-ujei máchinã-tiô-nei itd.

Ti posesivni adjectivi so po pomenu to, kar rodivniki dotičnih
imen, torej ne toliko kakor starolatinski: divinus, maternus, pã-
ternus, Ciceronianus, Augustalis ali Augustanus, Ho-
ratianus, Catilinarius, praetorius, Gracchanus itd. Vsi
ti adjectivi ostanejo, kakor se ume samo ob sebi v svojem latinskem
pomenu tudi nam: divino, -a, -e, materno, -a, -e itd.; pãtre-
jo je očetov, paterno očetovski, Cicerô-ne-jo Ciceronov, Cice-
róniã-no Ciceronijanski ali Ciceronški, Horátio-jo Horacijev, Ho-
rátiã-no Horacijevski itd.

Glejmo zdaj nadaljevanje Progresove ocene!

Demonstrativi: **lio, lia, lie**; Kazavni: **lio, tia, lie**; **stio,**
stio, stia, stie. Same por la gene- **stia, stie.** Tako tudi za splošne
rala pronomi (determinata). (določujoče) zaimke.

Por la konjugado, on prenas Za sprego se vzame ablativ
l'ablativo di la participo prezenta latinskega participija sedanjega
latina: **amante, dicente, audiente,** časa: **amante, dicente, au-**
ed on substitucas a te la finali: **diente,** in nadomesti te s konč-
i por infinitivo: **amani, diceni,** nico: **i** za nedoločnik: **amani,**
audièni; **-u** por supino; **-o** por **diceni, audièni;** **u** za na-
1^a persono singulara; **-a** por 2^a, **menivnik;** **o** za 1. osebo edinstva;
-e por 3^a; pluralo per **-i** ad jun- **a** za 2., **e** za 3.; množstvo s pri-
tita. La tempo pasinta indikesas stavljenim **i.** Pretekli čas se za-
per **i,** futura per **u** **avan** la final znamenjuje z **i,** prihodnji z **u** pred
n. La subjuntivo indikesas per **i,** končnim **n.** Podrednik se zazna-
l' imperativo per **u** **pos n.** La pa- menja z **i,** velevnik z **u** za **n.**
sivo formacevas per substituco di **l a n.** Terpna oblika se napravlja z **l**
l a n. namestu **n.**

L'autoro impozas uniformã fi- Pisavec daje enake oblike
nali ad omna adverbii e prepozi- končnice vsem adverbijem in pred-
cioni di la latina, que kompreno- logom latinščine, kar jih seveda
ble ofte alteras li. dostikrat spremeni.

Tukaj stoječemu poročilu nimamo kaj posebnega vgovarjati, ra-
zen da je sprega nepopolno opisana in da ni res, da bi imeli v ev-
laliji adverbiji in prepozicije vse enake končnice. (Dalje prih.)

